

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ МОЛОКОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглядаються особливості здійснення витрат на молокопереробному підприємстві; визначаються елементи операційних витрат та структура витрат за статтями калькуляції; показується вплив рівня витрат на фінансові показники діяльності підприємства.

Ключові слова: витрати, ефективність, управління, калькуляція, операційні витрати, прибуток.

Abstract

The features of the costs at the dairy enterprises are considered; the elements of the operative costs and structure of the costs by the costing articles are calculated; the impact of the costs level on the financial performance of enterprise is defined.

Keywords: costs, efficiency, management, costing, operating expenses, profit.

Вступ

В ринкових умовах господарювання важливим питанням для вітчизняних підприємств стає вижити в умовах високої конкуренції. Однією з ефективних стратегій є стратегія низьких витрат. Контроль за виконанням і ходом реалізації цієї стратегії повинен здійснюватись, починаючи з моменту пошуку партнерів, постачальників сировини, вибору технології виробництва. Також рівень витрат повинен корегуватись і впродовж усього циклу виробництва продукції, а також на етапі її реалізації. Це дозволить виявити додаткові резерви зниження собівартості готової продукції та розробити вигідну для споживачів та самих виробників цінову політику.

Велику увагу управлінню витратами підприємства приділяють такі автори, як Бланк І.А., Бутинець Ф.Ф., Гудзь О.Є., Савицька Г.В., Поліщук Н.В., Максимова О. В цілому питання управління витратами розглядається багатьма науковцями, однак слід приділити особливу увагу його практичному застосуванню.

Результати дослідження

Проблема зменшення витрат на підприємстві, а відповідно і собівартості, що веде до підвищення прибутку, завжди була і буде на першому місці. Кінцева мета будь-якої діяльності – одержання прибутку. А для визначення кінцевого результату прибутку необхідно вести облік і аналіз затрат. Управління підприємством неможливе без здійснення затрат, тому що це впливає на усі економічні закономірності і механізми, які відбуваються на підприємстві [2].

Витрати – це головний фактор, що впливає на пропозицію товарів. Тому, перед тим, як прийняти рішення про те, скільки товарів виробляти, фірма повинна проаналізувати свої витрати [7]. Об'єктом дослідження обрано систему управління витратами на ПАТ «Новотроїцький маслосирзавод».

За результатами дослідження зроблено висновок, що підприємству при структурі витрат на виробництво і реалізацію продукції у 2017 році необхідно реалізувати не менше 307,5 т. своєї продукції для того, щоб покрити всі витрати. Фактичний обсяг реалізації у 2017 році склав 523 т. Тому підприємство отримало прибуток, а маржинальний дохід є додатнім.

Аналіз операційних витрат за елементами (рис. 1) показав, що збільшення обсягів виробництва викликало зростання матеріальних витрат та витрат на оплату праці. При цьому саме матеріальні витрати мають найбільшу питому вагу (70-90%). Амортизаційні відрахування керівництво зменшило. Також зменшились інші операційні витрати через меншу потребу в орендованому обладнанні.

Дослідження структури витрат аналізованого підприємства за статтями калькуляції показало, що основними в структурі виробничої собівартості є витрати на купівлю сировини (понад 70%), які мають незначну зростаючу динаміку. Всі інші витрати, за винятком амортизації, які складають

виробничу собівартість та собівартість реалізованої продукції, також зростають протягом 2015-2017 років. Зменшення амортизаційних відрахувань визначило зменшення величини загальновиробничих витрат підприємства. Однак, цього було недостатньо і виробнича собівартість на кінець 2017 року зросла.

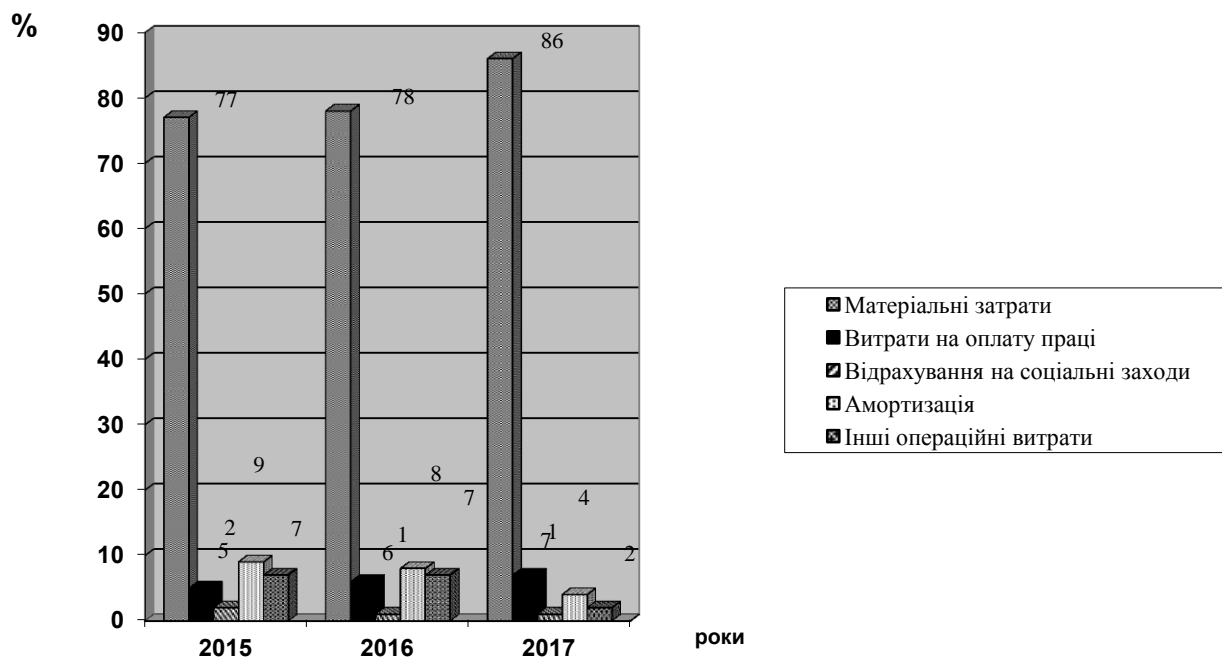

Рисунок 1 – Структура операційних витрат ПАТ «Новотроїцький маслосирзавод»

При формуванні повної собівартості відбулось значне зниження інших операційних витрат, а також незначне зниження витрат на збут. В результаті цього повна собівартість зменшилась. І як результат, ми бачимо зростання чистого доходу, валового прибутку та показника рентабельності основної діяльності (рис. 2). Таким чином, на аналізованому підприємстві за умови зростання обсягу виробництва на 3,16% виникає економія, в першу чергу на постійних витратах. Зниження собівартості реалізованої продукції на 0,25% призвело до зростання валового прибутку на 6,32%.

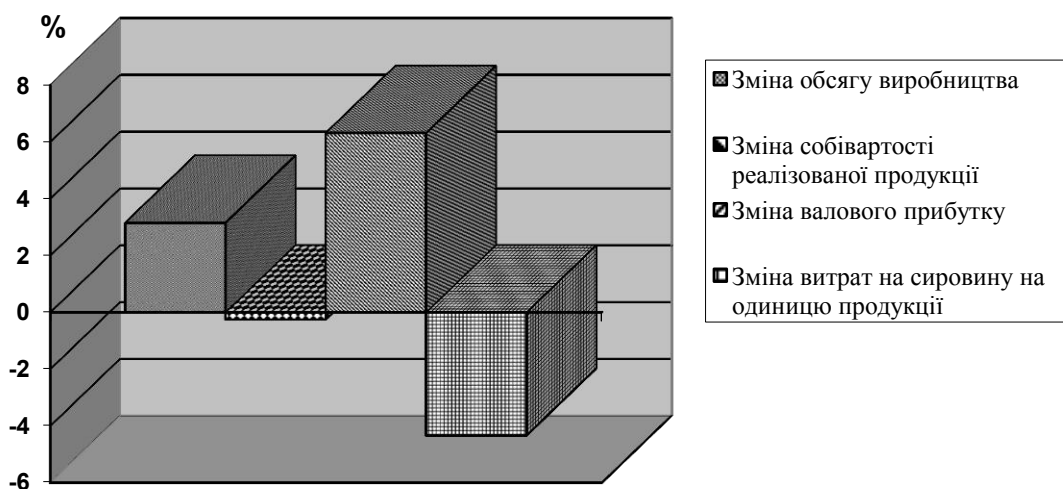

Рисунок 2 – Зміна обсягу виробництва, собівартості реалізованої продукції, валового прибутку, витрат на сировину на одиницю продукції ПАТ «Новотроїцький маслосирзавод» в 2017 році порівняно із 2015 роком

За даними підрахунку витрат на одиницю продукції усі витрати, крім витрат на оплату праці, в т.ч. адмінперсоналу, зменшились протягом 2015-2017 років. Це свідчить про ефективність здійснення витрат. А зростання витрат на основну заробітну плату пов'язане із збільшенням чисельності працівників з 54 до 62 чол. у 2017 році, тобто на 15%.

В цілому показники діяльності підприємства та ефективності системи управління відображають реальний стан галузі. І для досягнення подальшого розвитку підприємству необхідно реалізувати ряд певних заходів.

Висновки

Отже, в процесі дослідження було виявлено, що підприємство молокопродуктового підкомплексу ПАТ «Новотроїцький маслосирзавод» фактично виготовляє більше молочної продукції порівняно із розрахованою точкою беззбитковості. Тому і маржинальний дохід є додатнім. Позитивними змінами, які вказують на розвиток заводу, є зростання матеріальних витрат та витрат на оплату праці в умовах відповідного нарощення обсягів виробництва та збільшення чисельності працівників. Це дозволило досягти зростання чистого доходу, валового прибутку та показника рентабельності основної діяльності. Саме цим визначається рівень ефективності здійснення витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гудзь О.Є. Науково-методичне забезпечення формування та реалізації фінансової політики підприємства // «Облік і фінанси». - 2015.- №2(60).- С. 69-86.
2. Максимова О. Навчитися правильно рахувати затрати – перший крок до управління ними // Баланс. – 2016. – № 14. – С. 24-26.
2. Великий Ю. Особливості кризового стану вітчизняних підприємств і методів його оцінки / Великий Ю.М., Проскура О.Ю. // Фінанси підприємств. – 2015. - № 10. - С. 29-32.
3. Поліщук Н.В. Методи аналізу діяльності підприємства // Фінанси України. – 2015. - №1. - С. 61.
4. Піскунова Н. В. Аналіз витрат виробництва як важлива ланка ефективного управління промислового підприємства / Н. В. Піскунова // Економічний аналіз. - 2013. - Том 13. – С. 357-364.
5. Хомяк Т. Р. Аналіз витрат у контексті формування стратегії підприємства / Т. Р. Хомяк // Європейські перспективи. – 2015. - № 5. - С. 20-25.
6. Євтушевська О. О. Особливості обліку і аналізу витрат діяльності на підприємствах виноробної галузі / О. О. Євтушевська // Економіка харчової промисловості. – 2018. - Том 10. - Випуск 1. – С. 81-86.
7. Максимова О. Постоянные и переменные затраты // Баланс. – 2014. – № 18. – С. 14-16.
8. Максимова О. Навчитися правильно рахувати затрати – перший крок до управління ними // Баланс. – 2016. – № 14. – С. 24-26.

Безмертна Оксана Владиславівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва та фінансової діяльності, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: okcana0709@yandex.ru

Oksana V. Bezsmertna, Cand. Sc (Eng), Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship and Financial Activity, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: okcana0709@yandex.ru